

ИВАН ВАЗОВ СЛИВНИЦА

chitanka.info

ПРОЛОГ

*И така, един ден тоз разбойник мрачен,
от историята на възже прикачен,
каза си: Прекрасно, настъпи часът
с работа велика да смая светът.
На тоз трон разклатен с мой Джунис съм смяшен
кат някой освиркан, гол комедиашин.
Нека се прославим! — Кой ще каже: Стой?
Съседът е слисан: обявявам бой.
Напред! Бог повдига ръката ми яка;
нека да ударим, дор никой не чака;
кат на хан вратата границата зей,
усещам се храбър — и нощта владей.
Мисълта е славна и победоносна,
прави да прежалиш Косово и Босна...
Угодата е чудна — смело тоя път
България мога да мушна в гърбът,
мечът ми дълбоко сега ще се завре.
Колко слава лесна и евтини лаври!
Таз война ще бъде триумфален ход,
светът пак ще види Душанов поход.
Българите що са? Мекошав народ —
зайци треперливи: предната им стража
във фронт ще застане, щом и се покажа,
напред, никой няма! Соколи, без страх
вървете след мене и със един мах
да тикнем на Сръбско предела далече,
далече... додето Милоевич рече.
И тръгна.*

*Милане, ти пътя сбърка.
Я виж кого удряш с кръвнишка ръка!
Безумни, де тичаш? Господ те осъди.*

Името ти вечно проклето ще бъде.
На Каина равен и с Юда едно —
ти вечно ще носиш тяхното петно
и срамний ти спомен за укор ще ходи
през всички епохи, земи и народи;
заплювки ще падат, кат мухи на стръв,
въз твоя лик с братска изпопръскан кръв.
Върни се, нещастни, под теб е провала!

Той влезе.

Тогавя България цяла,
България на Крума, горският юнак,
и на Симеона, и на цял рояк
борци венценостни, и на Самуила,
левент македонски — отчаяна сила;
на Бенковски, Левски — нашия светец,
на Ботева, паднал в борбата певец,
България — майка на толкоз героя,
България цяла с исторъята своя,
със своите преданья, ядове, беди,
стоманени мишци, бронзови гърди
и сила пет века във мъки калена;
със своята вяра, мисъл вдъхновена —
въстана ужасна — лвица разярена —
и през гори урви, през дъжд, сняг, думан,
в борба с урагана — сама ураган, —
настръхнала, боса, страшна, дива, кална,
в гнева си отчаян почти идеална,
мина и с развени лъвски знамена
при Сливница спря се, като планина!

И в три дни създаде цяла епопея.

Музата

И затуй, Българьо, аз ще те възпея.

БОЙНОТО ПОЛЕ ПРИ СЛИВНИЦА ПОСЕТЕНО НА 10 НОЕМВРИ 1885

I

*Елате с мен погледайте
туй ново поле бойно.
Гърмежът му света смути —
а днес е тъй спокойно!*

*Тук Сливница е страшната —
димът се още вее.
Тук два народа сбиха се,
две сили, две идеи;*

*тук цяло едно бъдеще
на жребия фърли се,
и нова слава бляскава
вселената здрависа.*

II

*О, Сливнице орисана,
о, ново Термопили,
из твоя гръм възкръснаха
велики, млади сили,*

*що тайно пет столетия
нараствали у нази,
и — геният войнишкият
на старите витязи.*

*Сега разбрах, Българио,
историята твоя,*

*войните ти вековните,
полбта ти към боя,*

*когато синовете ти,
юнаци безпокойни,
от Олимп до Карпатите
поля търсили бойни,*

*и клатяли престолите
до самите основи —
и днеска ти смущаваш ги
със силите си нови!*

*И твойто име честното,
тъй дълго клеветено,
самата завист кървава
прославя възхитено.*

*III
Убиецо, о, Каине
славянски вероломни,
по-черно злодеяние
вселената не помни!*

*Защо запали огъня
на таз борба проклета,
та с кръв обагри нашите
балкани и полета?*

*И брат въз брата дигна ти,
опълчи два народа
с един завет и бъдеще,
родени за свобода?*

*Но де са твойте пълчища?
Къде си ти, Милане?
Бегахте вий — и твоето*

безчестното посланье,

*и гордите ти сънища,
и злост неблагородна,
и черният ти план против
земята ни свободна,*

*и лаврите бълнувани —
тук всйчко се погребете:
бегахте, и отнесохте
едина срам със себе!*

*О, български солдатино,
ела да те презърна!
Пред твоя щик геройския
съдбата гръб обърна.*

*На твойта вяра българска,
на твойта мишца здрава,
на твоя дух юнашкия
дължи се тая слава.*

*Вселената покъртена
поклона си ти прати:
днес друга Шипка кървава —
по-страшна — издържа ти!*

*IV
Хей Сливнице, хей Сливнице,
не си веч просто слово.
Историо, разкривай се,
впиши туй име ново.*

*Впиши го и предавай го,
кат бляскаво наследье,
на всички поколения
и векове напреде —*

*със Гредетин жестокия
и с Перущица мрачна,
с Загората трагичната
и с Шипката юначна.*

*Та в хижите, в Балканите,
от Дрин до Черно море,
за славата на нашите
герои да говори.*

*Приятели и врагове
еднакво то да стряска,
в съдбите на България,
кат слънце то да бляска.*

*V
Рътлините заглъхнали,
немеят гробовете,
редутите умислени
венчават върховете.*

*Рояци черни гарвани
чернеят се в браздите.
Борците са отишли веч
във гроба... ил в борбите...*

*Мълчанье пълно. Всичко е
безжизнено, безмлъвно,
небето сиво есенно
поглежда хладнокръвно,*

*и Сливница гръмовната
дълбоко, мирно спава
с гробовете си вчерашни
и с вечната си слава!*

Ноември 1885

БАЩАТА НА ДОБРОВОЛЦИТЕ

*Песен гърми из улица:
млада чета в бой замина.
Клетата майка в къщи пици —
тя изпрати трите сина.*

*Не искаха да останат
от юнаците назади:
двамата ѝ „простѝ“ казаха,
третият се не обади.*

*Муси се бащата мрачно:
— Мълчи, жено, недей вряка,
какво правиш? Големѝ се,
ний родихме три юнака.*

*Нека вървят! — Ех напусто,
сърце майчино не зима
от утеха, мъдра дума —
тя се тръшка и поима.*

*Разтъжи се мъжко сърце,
рипва той на друм ги спира:
— Бре, халосници, пойте,
майка ви без вас умира.*

*Връщайте се! — Смутиха се
три юнака — трима сина:
мила им е стара майка —
по им мило за дружина.*

— Ех ти, татко, кажи майци

да не плаче, да не чака:
юнаците не се връщат —
ний сме вече под байрака.

Час минува и повече
как на друма се препират:
бре на халос всичкото е,
твърди глави не увират.

Не се връщат! Пак булката
ще да писне, ще завайка,
щом го види сам че иде —
нали тя е пуста майка?

Какво има, че отиват?
Глава женска, не отбира.
Па и тия клетки сърби! —
Всичката му кръв възвира!

Нали те са християни.
Ходят в черква, вардят пости?
Нали брат му при Гредетин
падна мъртъв — бог да прости?

Ето с турчин бой ще има...
А нападат ни хайдушки!
Право имат момчетата,
дето взеха своите пушки!

„Да бих могъл“... Но веднага
страшна мисъл го обфана:
— Вам казувам, връщайте се!
Ала гледа — сам остана.

Четата потегли с песни,
гордо знамето летеше,
също както в онуй време,

кога с Филипа той беше!

*— Бре, разбойници, я стойте,
правите ме да се слуша:
де войводата? Кажете,
искам и аз да се пиша!*

ПЪРВИЯТ УБИТ СЪРБИН КОГОТО ВИДЯХ В ДРАГОМАНСКИЯ ПРОХОД НА 11 НОЕМВРИ 1885 Г.

*Нещастнико, побратиме,
остави тука кости.
Прав, крив ли бе — не съдя те, —
почивай, бог да прости.*

*Безгробен леш прострял си се,
над теб се вий орлица...
Не за добро прекрачи ти
през чуждата граница.*

*Огън и меч, и бедствия
в земя ни, братко, внесе.
Нещастнико, прощавам ти,
но с болка във сърце си.*

*Там в Шумадия тихата
вдовица майка стене,
примира сърце трепетно
от мъка и съмнение.*

*„Убиха го детето ми!
Де рожбата ми мила?
Ах, господи, на краля аз
какво му бях сторила!“*

*Но стана тя, помоли се —
олеква ѝ на сърцето:
„Пази го, майко божия,*

пази ми ти детето!“

*Давечера ще дойде влък
юнаку кръв да лочи,
орлицата — кат мина аз —
ще клъвне мътви очи.*

*А там оназ... нещастната,
си шъпне към небето:
„Закриляй, майко божия,
закриляй ми детето!“*

*Ех, скоро, като мълния,
ще гръмне вест: заклан е!
И тя ще чуе — майката, —
проклет да си, Милане!*

НА СРЪБСКАТА ГРАНИЦА УЛОМЪК

.....
О, позор! Кръвта ми студенее,
страшно бъдеще сега се сее,
бъдеще от бури, вражди нови,
плод на тия кърви и гробове,
и потомството ни в завещанье
ще наследя вечно живи рани,
и историята ще се чуди
в кой кът скришен таз война да гуди.
Проклет, проклет оня нека бъде,
що таз кървава вражда завъди
между нас — помежду два народа.
Братя по кръв, вяра и свобода.
Престъпници, де, отговорете,
и пред мене и пред вековете
и пред бога силни на небето
зарад вашето дело проклето!

Не към тебе се обръщам ази,
о, Милане — душа, дете лази,
лют разбойник на трон обезславен,
в чиста кръв до шията удавен,
звяр в порфира, идиот с корона,
Каин нов дошъл под небосклона;
не към вас, войници заблудени,
братска кръв да лейте назначени,
на план гнъсен оръдия слепи,
кървав леш на битките свирепи;
не към вас, политици — джамбази;

ни към тебе се обръщам ази,
скупщино — куп жалостни влечуги,
що под трона пъплят за услуги,
слуги немски, съвести продажни;
не към теб, народе сръбски снажни,
що завета си свещен забрави
и деди-герои обезслави,
и кат бик, привързан за рогата,
послушливо наклони главата —
и тръгна след своите джелати
към смъртта си — и не ги стъпка ти.

Но към тебе, младеж заблудена,
вечно с призраци обиколена!
Ти от полвек тоя срам подготви,
ти с тлетворния си дъх отрови
тоз народ, за честен труд създаден,
ти го стори дребен, кръвожаден,
ти нахрани му с лъжи душата,
ти вдъхна му духа на враждата
срещу братя млади и свободни,
турени пред подвиг благородни.
Да, вий криви сте, туй прогласявам,
пред цял свят на съд ви призовавам —
вас, Милоевичева дружино,
вас, болнава сръбска омладино,
мозъци фантаксани, нетрезни,
вий сторихте в тая кал да влезне
вашата история и слава,
та от срам се вече не познава,
и таз яма, доде слънце грее,
между нас и вас, кат гроб, да зее!

НА НЕПУКНАЛАТА ГРАНАТА ПАДНАЛА ПРЕД МЕНЕ В БОЯ ПРИ ПИРОТ НА 14 НОЕМВРИ 1885 Г.

*Девойко, не ща твоята целувка,
ни твоята милувка;
далеч от твоята игра опасна
песен гръмогласна.*

*Да, ти посланица си, туй съзирам,
на господин Милана.
Що искаш да речеш? Не те разбирам —
шумиш като пияна.*

*Да бе ме ти докоснала най-малко,
за подигравка даже...
Но ти не щя — и имаш право: жалко!
Курбан съм, що не важси.*

*По-харно би сторила да умериш
ти жътва по-избрана:
девойко, ставай, тичай да намериш
там господин Милана.*

*Кат Юда нявга, тоз кръвник за злато
славянството продаде —
върни му ти целувката, която
на брата си той даде.*

ЗАВРЪЩАНЕТО НА ЛАВРОНОСНИТЕ ВОЙСКИ

*Я заплачи ти от радост,
моя майко мила,
и вий, моми; вийте венци —
юнашки труфила.*

*Чуйте мойта песен нова:
Зора зазорява,
прочула се по земята
българската слава.*

*Прочуло се ново име
и незнайна сила,
възкръснала България,
света удивила.*

*Литнали са юнаците,
чеда на Балканът,
свойта земя бащината
и чест да забранат.*

*През горите префръкнали,
в снега нощували,
през планини, през граници
с песни минували;*

*куршумите, гранатите
на смях подзимали
и крепости страховити
с „ура“ превзимали.*

*Де е било това чудо?
Чула ли си, мале —
капитаните да бият
стари генерали!*

*и смирени градинари
да плащат съдбата?
и по двата свята.
Нарекли са българите
лъвове безстрашни:
дайте, братя, да цалунем
вашите чела прашни,*

*вашите чела кървавите,
знамена пробити,
дайте пак да ви цалунем
лаврите честити.*

*Вий спасихте нашто име
и земя ни родна,
вий дигнахте до небето
славата народна.*

*Разпяла се свободата,
на празник ни кани,
разцъфтяли се лаврите
и в наште Балкани.*

*Моми, вийте венци красни,
плачи, майко мила:
възкръснала България,
света удивила!*

София, ноември 1885

БЪЛГАРСКИЯТ ВОЙНИК

*Щом войната се захвана,
ний простихме се в часът
с майки, с братя — и с Балкана
и потеглихме на път.
Но тъгата бе разляна
по лица ни в оня миг...*

*Чужденците туй видяха
и презрително казаха:
Ето български войник!*

*Преди боя да достигнем,
ний борихме се на смърт
седем дена, без да мигнем,
с калта, гладът и студът.
В нас душите не остаха,
ний изплезихме език.*

*Чужденците ни видяха
и насмешливо мълвяха:
Що за български войник!*

*Ний веч мязахме на сянки,
на разсипана войска.
Едвам тежките берданки
ний крепяхме ги с ръка.
В миг горите заехтяха:
пред нас беше бой велик!*

*Чужденците ни видяха
и злорадостно шептяха:
Клети български войник!*

Чухме ги и подлудяхме

и във сливнишкия дим
като бесни полетяхме
да умрем ил победим.
И победата я взехме
с бодила на наший щик!
Враговете се слисаха
и уплашени крещяха:
Бежте! Българский войник!

И на Драгоман проходът
много къс им се видя,
удиви се Царибродът:
вчера той ги посреща!
И Милан отседна клетки
да почине бар на миг,
но и там го страх връхлете:
Бре, я коня доведете,
ето българский войник!

Ех, ний скоро ще се върнем,
ако бог ни поживи,
мили майки ще презърнем
с лавров венец на глави.
И когато се покаже
полкът ни в града със вик,
нека чуем в оня миг
що светът ще пак да каже
зарад българский войник!

София, декември 1885

ОРЕЛ В ДРАГОМАНСКИЯ ПРОХОД

*Орел, и ти, и аз безгласно
летим към бойните полета,
и теб, и мен влече ужасно
дъхът на битката проклета.*

*Орел, да имах твоите криле,
фръкнал бих нейде в небесата...
Тук много кръв, тегла, насилъе,
тъжовна много е земята.*

*Пред мен се валят в кръв останки
от много свършени животи,
в въздуха стеният мъртви сянки.
Нишава като в гроб клокоти.*

*О братя сърби, плача ази!
Умря великата надежда:
кръв, кръв, си кръв! От нас до вази
пътека кървава отвежда.*

НА МИЛОШ МИЛОЕВИЧ И СЪДРУЖИЕ

*Полвек посявахте лъжата гнусна
в земята сръбска, о, жреци коварни,
и вашто семе плод обилен пусна:
пожнахте срам — не сте ли благодарни?*

*Полвек народу разума мрачихте,
убихте правата му свят природна,
душа му млада с татул вий поихте,
хранихте го с вражда неблагородна.*

*Милош Милоевич, сега къде си?
Що правите, нещастни комедйаши?
Разгромът сливнишки ви зле потресе,
пръсна дима из мозъците ваши.*

*Пиянци, изтрезнейте, веч е време,
слепци, прогледайте и вижте зрака,
ил ти поне стани, о, сръбско племе,
и прогони тез бухали на мрака!*

Пловдив, ноември 1885

ПРИ ЦАРИБРОДСКИЯ БОЙ

*Луча! Свети разкошно през мъглата,
реви, о, лъв от векове замлъкнал,
фърчи, орел, из клетката изфръкнал,
о, дух народен, разпери крилата!*

*Лети, свети и нивга да не гаснеш;
топлѝ сърца — герои да развъдиш;
пет века трябваха — убит да бъдеш,
а час ти стигна — гигант да пораснеш!*

*Свободо, ти из тъмните гробове
извикваш трупа — херувим да стане;
магеснице, ти в нашите Балкани
сред зимата разцъфваш лаври нови!*

Цариброд, ноември 1885

НЕ, НЕ ЩЕ СЕ РАДВАМ КРЪВОЖАДНО...

*Не, не ще се радвам кръвожадно.
Скъпи нам са тез победни лаври.
Всяка радост в мойто сърце страдно
прави ножа повеч да се завре.*

*Колко сълзи всяка песен струва!
Всяк възторг е океан от злоба,
в други гърди що бесней, върлува,
всякой лавър е триумф на гроба.*

*Не, не ще се радувам безумно:
кръвта дето леем, наша кръв е,
не нудете ме да пея шумно —
на плача всегда певецът пръв е.*

*Вас ви смайва шумът на борбите,
славата, юнаците, що светят —
гробовете, майките, сълзите
вижда, чувствува един поетът.*

Пловдив, декември 1885

О, БРАТЯ, НИЙ СЕ БИХМЕ ЗАРАД ВАС...

*О, братя, ний се бихме зарад вас
в цветущата долина на Морава;
тогаз деляхме братски скръб и слава,
а днеска Сливница стои пред нас.*

*Наследье страшно таз война остави,
в душа ви вписана е с кръв и срам.
Ний пак ръка подали бихме вам,
но вие — вий не можете забрави.*

*Аз помня оня ден, когато вас
здрависахме при Гредетин жестоки.
Какви мечти прекрасни и високи
цъфтяха в нашите души тогаз!*

*Мечти за вечно братство, за свобода,
за дружен труд към честен идеал:
О, братя, вий удавихте във кал
тоз сън величествен на два народа.*

Пловдив, декември 1885

САМО ТИ, СОЛДАТИНО ЧУДЕСНИ...

*(в памет на тържественото посрещане на
нашите войски в София на 14 декември)*

*Само ти, солдатино чудесни,
всичко снесе на плещи се здрави,
само ти, юнако неизвестни,
нас спаси, България прослави!*

*Крилат на си — планини префръкна,
герой не бе — как се мре, научи,
ти с ура пушката затъкна,
ти на щик победата набучи.*

*Храбри идат твоите капитани,
радува ме цветна им корона;
ала ти, войнико невенчани,
горди сълзи правиш ме да рона!*

*Плача, кат ви гледам, братя прости,
така бледни, дрипави и прашни...
Добре дошли, мои царски гости!
Добре дошли, лъвове безстрашни!*

София, Декември 1885

СЕЯЧ

*„Ми смо знали, да су бугари
прости бостанджије, веци само
кромпира и лахана садити“*

(Отзив

на един
србски
вестник през
войната)

*Да, приятели, ний садим и сеем,
светият труд е нашето оръжъе,
надеждите ни нивга той не лъже
и роби — с него царства днес владеем.*

*От Черно море до Пинд, до Морава
безшумно българин оре и сее
и зеленчук, и жито, и идеи —
а майката земя му спорно дава.*

*Той сей и сбира — с чест си вади хлябът, —
потът му ражда плодове узрели:
ту златен клас, ту грозд, ту харно зеле,
ту Сливници — когато му дотрябват.*

1885

НОВОТО ГРОБИЩЕ НАД СЛИВНИЦА

*Покойници, вий в други полк минахте,
де няма отпуск, ни зов за борба,
вий братски се прегърнахте, легнахте
и „Лека ноц“ навеки си казахте —
до втората тръба.*

*Но що паднахте тук, деца бурливи?
За трон ли злат, за някой ли кумир?
Да беше то — остали бихте живи,
не бихте срещали тъй горделиви
курушума... Спете в мир.*

*Българио, за тебе те умряха,
една бе ти достойна зарад тях,
и те за теб достойни, майко, бяха
И твойто име само кат мълвяха,
умираха без страх.*

*Но кой ви знай, че спите в тез полета?
Над ваший гроб забвеньето цъфти.
Кои сте вий? Над сянката ви клета
не мисли никой днес освен поета
и майките свети.*

*Борци, венец ви свих от песен жива,
от звукове, що никой не сбира:
от дивий рев на битката гръмлива,
от екота на Витоша бурлива,
от вашето ура.*

И тоз венец — той няма да завене,

*и тая песен вечно ще гърми
из българските планини зелени,
и славата ще вечно пей и стене
над гробни ви хълми.*

*Почивайте под тез могили ледни:
не ще да чуйте веч тръба, ни вожд,
ни славний гръм на битките победни,
към вечността е маршът ви последни.
Юнаци, лека ноц!*

1885

ПЕСЕН

На българския орач през 1885 година

*Таз година не засяхме
наште ниви и поля;
ний по битките летяхме,
много кръв се там проля*

*Ний при Сливница се бихме,
тамо всякой беше пръв;
бихме се и не щадихме
чуждата и нашта кръв.*

*Ний не бяхме твърде вещи
в тая новата игра
и от всички мъчни вещи
помняхме ура.*

*Таз година не фърляхме
семе в наште ниви, грях!
Нейде с бомби ги орахме
и сеяхме кости в тях.*

*Няма много жито тамо
догодина да сберем:
умни хора казват само,
чудна слава ще пожнем.*

*Ех, юнашки се борихме,
ех, че беше ли борба!
Много рани придобихме,
ала никоя в гърба.*

*Нищо. Те са белег, божем,
че сме ходили с войска —
доста ралото да можем
пак да тикаме с ръка.*

София, Ноември 1885

ТРАКИЯ

*Напрягай, Тракио, могъщи жили,
от стомана са те, недей клюмва;
отдай последния си сок и сили —
ти векове ги другиму дава.*

*Славянска Голгота! В борба сурова
ти жъртви си пренасяла без брой,
ти сявга си била за смърт готова
при всякой фърлен зов: Напред! На бой!*

*Не питаше отдека тоз глас беше.
Кат боен кон, кога зачуй тръба,
наостряше се, пламваше, летеше
стремително във лудата борба.*

* * *

*Поклон, земя на духове свободни!
О, Тракио, ти носиш кървав знак,
над всичките кипежи благородни
развявал се е твоят се байрак.*

*Сърце и фокус — ти събра живота
и силите народни за борба;
ти първата викна: „Не щем хомота!“
Свирй със пробудителна тръба.*

*Ти викаше: „Умрели, възкреснете!
Вам тъмно ли е? Ето ви зари;*

*жс̀днейте ли — на, мойта кръв земете,
за вашата свобода буйна ври.“*

*И пуцаше, кат орляк по полята,
апостоли, герои и певци,
надеждите да сеят във сърцата,
заспалите да будят мъртвци:*

*Софроний пейше: „Ставай, жално племе!“
Раковски искри фърляше навред,
и Левски сееше велико семе,
и тихий Любен думаше: „Напред!“*

*Ти викнеше: „Умрете, мои чада!“
И ето Каблешков че мре герой,
на Бузлуджа Хаджи Димитър пада,
Бенковски в гроба, Ботев в славен бой.*

*Батак ли беше нужен жс̀ртва — „Нека —
ти казваше, — аз цяла ще се дам!“
На Сливница прис̀дна чу ли ека,
ти викна: „Орли, фъркайте натам!“*

** * **

*Поклон, земя на рожби горделиви,
на лъвове, герои и певци,
поклон на твоите рани вечно живи
и лаврови, и търнови венци!*

Пловдив, януари 1886

СВИРИ НОЩНАТА ФЪРТУНА

*Свири нощната фъртуна,
снежни преспи вей,
пред замислената куна
кандилце мъждей.*

*Боже, чуй от твоего небе
скръбните сърца,
тука молят се пред тебе
майка и деца.*

*„Молете се, мои птички,
майката шепти,
помолете се за всички —
зимата пищи.*

*Планините са студени,
ледна е нощта,
молете се, дяца, с мене,
за сиромашта;*

*за войската, дете мръзне
на полето въи,
там и вашият тейко зъзне
буден, без огън.*

*Вихри воят ло полето
и снегът вали...
Боже, дъхни от небето,
времето стопли.*

Духни, развей снеговете,

*спри вятъра лош,
пални слънцето да свети
в тая черна нощ,*

*да им грейне, да им стопли
клетите сърца —
ще познаят, че се молят
зарад тях деца.*

*Молете се, мои птички,
за ваший баща,
помолете се за всички
ледна е нощта.“*

В ОКОПА

*Кървавият бой престана,
мракът нощни наближи.
Паднал българин в окопа
там до сърбина лежи.*

*Един други се убили;
куршум щикю дал ответ.
Гаснат сили, скоро двама
ще оставят белий свет.*

*— Брачо — сърбинът изпъшка, —
гаче те познавам аз?
— Аз съм, Йово, добра среща,
господ пак събира нас.*

*Жал ми е за теб, сюрмахо,
имаш дребна челяд ти!
— Фала, брачо... Памет тъмна... —
Кой си, я ме подсети,*

*дека с тебе се видяхме?
— Във Алексинацкият бой —
турска кръв там проливахме...
— Петко! Ти си? Брачо мой,*

*опрощавай... Лепо помня,
без теб тамо аз бях леш.
Майка ми за твоето здраве
често палила е свещ...*

— Сполай, Йово... Няма нужда,
ти по-харно отплати!...
Ний избихме се кат псета,
господ нека ни прости.

— Брачо! — Йово, аз умирам...
Огън, жажда! Ох, горйъ!
— На водица в манерката,
пийни, брат. И аз ще мръ.

— Сполай, Йово... па прощавай,
свърших!... Моят гроб е тук!
— Петко! И аз с тебе брачо:
ще заспим един до друг!

Мръкна. Въз полето бойно
падна нощната мъгла;
пад мъглата спят спокойно
хладни, кървави тела.

ДА СЕ НЕ УПИВАМЕ БЕЗПЕЧНО...

*Да се не опиваме безпечно
с лаврите си: дълга е борбата
Час е да почнем дело вечно,
нам не се е свършила съдбата.*

*Не смъртта, не гробът и не сечът
дават на народите животът.
Чест на тия, що блестяха с мечът,
чест на тия, що с ума работят.*

*Чест на всички, що в полето родно
скромно хвърлят семето духовно,
но на нашто здание народно
с цимент дават траене вековно.*

1885

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.